

Acies Ordinata

EPHEMERIS MENSTRUA NOSTRIS DIRECTORIBUS CONGREGATIONUM B. M. V.
OBLATA A SECRETARIATU CENTRALI CONGREGATIONUM B. M. V.

NUMERUS 4 - ANNI I

Maius 1924

ROMA (17), VIA DEGLI ASTALLI, 16

Manuscripti instar, ad usum Nostrorum tantum

DE CONGREGATIONE ET TERTIIS ORDINIBUS

Non raro difficultates practicae exsurgunt ex eo, quod iidem homines, pii catholici, sive ex permagna devotione, sive consilia variorum religiosorum simul secuti utrique operi nomen dant: Congregationi Marianae et alicui ex Tertiis Ordinibus. Imo aliquando Sodales Tertii Ordinis Sodalibus nostris obiciunt, multo perfectius esse, si Tertio Ordini adscribantur, quam si Congregationi. Nostri quoque Directores aliquando ancipites haerent, num Sodalibus Marianis ingressum in Tertios etiam Ordines simul permittant, necne.

In hac re haec principia in genere statui possunt:

1. Tertius Ordo perfectior est Congregatione, sed solum *secundum quid*. Maior eius perfectio in eo est, quod *ordo* est ab Ecclesia approbatus et multis gratiis distinctus. Congregatio e contra solum *pia unio* est. Neque tamen haec diversitas nimis est urgenda. Nam Tertius Ordo, etsi *vere* ordo, non tamen *proprie* ordo dici potest, ut patet; nam vera vota non habet.

2. Congregatio tamen sub alio respectu item perfectior est Ordine Tertio. Idque ex triplici capite. *Primo* quia singulis hominum generibus et classibus singillatim est organisata et adaptata, non autem omnes — viros, feminas, iuvenes — in eodem coetu congregare solet; cuius rei utilitas practica sole est clarior. *Secundo* quia non ad unam alteramve virtutem (e. g. paupertatem, poenitentiam) primario exercendam est instituta, sed ad perfectionem omnimodam et ad apostolatam assequendum ope filialis devotionis erga B. Virginem. *Tertio* quia multo magis est flexibilis et universalis, neque uni tantum ordini adiuncta, aut ab uno solo ordine dirigenda, et in tota sua organisatione hominibus nostri temporis in genere magis videtur arridere. Congregatio enim, etsi spiritum Societatis nostrae et origine et regulis exprimit, non est Societatis nostrae regimini subiecta, sed extra domus nostras Episcopis est subdita et a clero utroque dirigitur, independenter a nobis.

3. Rixas igitur movere, quid praestantius sit, ridicula et indigna zelotypia esset. Intrent pii fideles sive in Ordines Tertios, sive in Congregationem, uti ipsis placet. Utrumque est opus pium, ab Ecclesia laudatum, ad perfectionem assequendum aptum; nec potest dici alterutrum alteri simpliciter et omni ex ratione praestare. Generatim vero nos Congregationem ob rationes allatas magis commendabimus iis, qui nostrum consilium petunt et sequi solent. Gaudebimus tamen etiam de Ordinum Tertiorum propagatione, et laudabimus et exhortabimur eos, qui iis magis attracti ad eos accedunt.

4. Generatim dissuadebimus, ne iidem homines utrique operi pio simul nomen dent; difficile enim officia utriusque aliquando implebunt et fortasse variis directionis consiliis turbabuntur. (Sic ab ipsa Rituum Congr. edictum est, eos, qui duobus Ordinibus Tertiis adscripti sint, solum in uno posse indulgentias lucrari; quo innui mens Ecclesiae videtur, ne sacra quaedam confusio orietur). Per se tamen nihil impedit, quin iidem simul Tertio Ordini et Congregationi nomen dent; dummodo utriusque operis officia exsequi possint et pax atque unio animorum in Congregatione servetur.

De apostolatu moderno et Congregatione

(Pars altera et finis).

V.

Verum ad apostolatam modernum cum pleno fructu exercendum labores pastorales ordinarii et proprie tales, etiam additis organisationibus modernis, hodie non sufficiunt. Sunt enim magnae necessitates, quibus solum occurri potest, si praeter propria curae animarum adminicula operibus etiam prorsus peculiaribus et huic temporis adaptatis res catholica fulcitur et evolvitur.

Si enim labores apostolicos Ecclesiae pleniores ac securiores reddere volumus, curandum est, ut

quidquid in vita intellectuali, sociali, publica cum religione connectitur, principiis christianis imbuatur et sic homines per ipsius vitae moderna indolem non solum non abstrahantur a religione catholica, sed in ea etiam confirmantur. Inde necessitas exsurgit pro apostolatu catholico latius intellecto curandi, ut institutiones vitae moderna omni ope ad normam principiorum catholicorum formentur.

Sic *vita ipsa* (ut vocant) *culturalis* spiritu catholico imbuenda est. Neque enim sufficit anathemata infligere libris, musaeis, theatris, academiis acatholicis, sed catholici positive ad id adlaborare debent, ut in vita ingenii et litterarum, scientiae et artis cuiusvis superiores fiant acatholicis. Nam secus pericula fidei et morum inevitabilia parantur iis, qui liberalioribus litteris artibusque indulgere volunt. Iam quantum catholici in hac re aliis cesserint, vel inde apparet, quod e. g. inter bibliopolas et editores librorum illustriores Europae et Americae vix decimus quisque (aliquando vix centesimus) libros catholicos data opera edit et propagat. In pluribus regionibus maior pars bibliopolarum iudei sunt. Iisdem theatra magnam partem subdita sunt. Quae tamen omnia incredibile quantum vitam intellectualem hominum hodiernorum determinant. Quid prodest in sacro pulpito praedicare, si cathedrae pestilentiae decuplo numerosiores fructum praedicationis nostrae destruunt!

Idem quoad *opinionis publicae praecones*, i. e. ephemerides et diurnalia dicendum est. Magna pars hominum nihil fere legit quam diurnalia, ex quibus etiam totam mentis suae directionem accipit quoad res et quaestiones omnes. Ipsi posteriores Summi Pontifices iterato monuerunt: hodie illorum esse omnia, qui mundum diariis regerent. Sed quantum [hac in re elaborandum sit, quantaeque omissiones factae, conice ex eo, quod nulla fere est natio, in qua ephemerides malae bonas non vehementer superent, tum numero legentium, tum stilo, celeritate, totoque apparatu, tum influxu.

Scholae superiores, maxime *universitates*, ut plurimum, longissime ab exemplari catholico distant, imo infidelitatis et indifferentiae religiosae sunt saepe arces. Inde venenum in futuros medicos, advocatos, iudices, scholarum mediarum magistros etc. descendit, et per hos in populum minus cultum. Catholicis hae arces scientiae expugnandae omnino sunt, nisi religionem inter viros doctos contemptui dari velint.

Ordo deinde et *pax socialis* nonnisi ope catholicorum et influxu Ecclesiae restitui possunt,

ut Leo XIII tam praeclare et tam vehementer commonuit. Immensus hic labor restat, cum ex altera parte liberalismus oeconomicus et plutocratia antichristiana plus quam unquam antea rerum potitae sint, ex altera vero parte operariorum turbae innumerae socialismi athei retibus implicatae appareant et odio Ecclesiae repletae. Multum profecto laborandum est, donec apostasia ista integrarum fere classium a religione vincatur et pace sociali humana societas donetur.

Omitto alia, omitto morum publicorum custodiam, omitto vitam publicam et politicam, omitto gentium inter se pacem et harmoniam, omitto summum illud dedecus orbis catholici: spoliatum S. Pontificem libertate bonisque suis, negligi et excludi eum a nationum discordiis pacifice componendis; neque ullam vocem fortem auditam ad eius defensionem ex gentibus et regionibus catholicis. Neque quidquam dixi de missionum catholicarum inter infideles auxilio, propagatione, evolutione, quae tum in ipsis missionibus, tum domi laborem multo maiorem, quam qui hodie fit, requirunt.

Iam haec omnia, etsi non pertineant ad curam pastoraalem pressius dictam, certe necessaria apostolatus moderni supplementa sunt tam ad bonos in religione conservandos, quam ad oves perditas recuperandas.

Perditas enim oves quaerere idem est ac totam vitam generis humani propius Christum adducere. Idem est ac principem locum dogmatis praeceptisque christianis vindicare in socialium necessitudinum ordine. Perditas oves quaerere idem est ac lucrari Ecclesiae vitam intellectualem, universitates, scholas, scientias, literas et artes, theatra, ephemerides, opinionem publicam, gubernia. Perditas oves quaerere idem est atque Evangelii lucem afferre milium milibus, prope proculque, qui adhuc evangelium carnis et mundi sequuntur. Finis unum omnium altissimus, campus vastissimus, labor immensus, imo secundum hominem loquendo fere desperandus.

Nec tamen tantus hic finis ad phantasmata est reiiciendus; si enim necessarius est, etiam possibilis est. Neque Christi pugilem unquam desperare vel de unius animae salute aeterna licet. Omnes servari possunt, nam Deus "omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire" (1 Tim. 2, 4). Et experientia teste satis rari sunt homines, qui ad meliorem frugem adduci non possint, dummodo influxus salutares in eos exercentur. Verum eo saepissime etiam a bonis peccatur, ut campos talium laborum nedum alacres aggrediantur, sed aliquando ne videre quidem

videantur. Et sic vita generis humani publica et privata a christiano influxo paulatim prorsus divellitur, fitque religio in societate humana quasi peregrina et contempta.

VI.

Nunc si quaeras: cur in omnibus istis rebus tam lente a catholicis procedatur? cur catholici acatholicis tantopere saepe debiliores sint? respondendum est: quia "*non habemus homines*". Messis multa, operarii pauci, etiam in hac laborum parte. Non habemus aptos et alacres apostolos, nec sacerdotes, nec laicos, sufficienti numero.

Adagii autem instar ob oculos nobis versetur oportet: nos sacerdotes, praesertim Iesuitas, nequaquam omnibus istis necessitatibus supplendis pares esse posse. Non tantum quia numero sumus nimis pauci, sed etiam quia multi, quos innumus, labores, ut plurimum melius, imo aliquando omnino a solis *laicis* recte fieri possunt. Atqui homines laici ad tantos labores apti nimis rari sunt. Saepe adsunt pii homines, sed minus capaces; aut sunt capaces ad magnas res gerendas, sive in litterarum republica, sive in rebus politicis, socialibus, similibus, sed non multum curant religionem; aut etiamsi fideles catholici sunt et simul capaces, non sunt zeli apostolici pleni, ad Ecclesiae defensionem et religionis propagationem excitati.

Si autem hanc rei catholicae pauperiem tollere volumus, vix modus aptior nobis praesto est *Congregatione Mariana*. Nam quod saepe neque concionibus, neque missionibus, neque ipsis s. exercitiis solis obtinere possumus: *exercitatio constans catholicorum selectorum tam in pietate quam in spiritu apostolico*, in Congregatione bene recta obtineri potest. Iam ex hac schola Mariana praeclaros christianae instaurationis operarios prodiisse multis in locis vidimus. Si vero reflorescente ubique, praesertim inter viros, Congregatione mox milia et milia Sodalium habuerimus, fieri non poterit, ut inter milia non exsurgant certe centeni, qui rei catholicae instaurandae in omnibus illis moderni apostolatus campis utiliorem opem ferant, imo aliqui certe, qui etiam eximii rei catholicae instauratores evadant: hic in vita publica, ille in litteris, hic in operibus preli catholici, ille Missionum sustinendarum, hic in reorganisando ordine sociali, ille in guberniis etc.

Congregatio igitur Mariana non solum antiquae laudis gloria commendatur, sed est verum complementum, ne dicam, fundamentum ipsius apostolatus moderni, amplissimi, intensi, temporum necessitatibus consoni. Ita, ut nisi adesset, hodie instituenda esset. Est enim certe modus facilis et efficax formandi apostolos laicos, per quos vigor

et influxus Ecclesiae in societatem humanam au-geatur, tota vita publica et privata temporis nostri fermento evangelico pervadatur et elevetur, ad gloriam Christi et aeternam animarum salutem.

VII.

Sed interrogabis: valetne revera Congregatio ad tantum laborem prosequendum? Sunt enim multae Congregationes, quas scholas esse grandium rerum moliendarum nemo dixerit.

Utique non nomen, sed vigor Congregationem efficit. Sunt, pro dolor, Sodalitates, quae verarum Congregationum nonnisi nomen usurpent. Sunt praeterea, quae fructum aliquem afferant, sed exiguum et vix temporis in eas regendas impensi et operae pretium. Si Director per eas nihil intendit, nisi ut Sodales in statu gratiae utcumque conservet, certe fructus illos apostolatus eximios vix videbit.

Valebit autem Congregatio ad instaurandum et maximopere evolvendum apostolatatum laicum, si Director altissimum sibi finem in regenda Congregatione proposuerit, Sodalesque suos magno magnarum rerum desiderio imbuerit. Valebit Congregatio, si quotquot ei nomen dederunt, a Directore primum solido strato spirituali fundamento ad amorem Dei et proximi accenduntur, si eis quam pulchrum sit quamque necessarium animas lucrari ostenditur, si animus eis additur ad alacriter operandum, si alti fines eis proponuntur, si de eo, quid et quomodo eis agendum sit, recte instruuntur. Singulae adhortationes in conventibus non somnolentae meditationes vel discursiones sint, sed roboris pleni, magnos fines proponentes, magnaeque motiva, ut igne quodam inextinguibili animi Sodalium accendantur. Discedant ex unoquoque conventu Sodales, sicut de Christianis a s. Communione redeuntibus Chrysostomus ait, tamquam catuli leonum qui sanguinem lambebant; discant unum id esse operae pretium in vita sua: amare Deum et ex amore sanctissimo magna ferre et facere. Sectionibus et Academiis quoque non ille sit fructus, ut piis quasi ludis tempus terant, sed ut diligenter dispiciant, quam multa sint agenda, quove modo; quanta sint Ecclesiae necessitates, quanta animarum miseriae, quomodoque sublevandae. Congregationes puerorum ad virilia quondam agenda inflamment ac praeparent adolescentulos. Sodalitates iuvenum ad munia aetati ac conditioni suae consona exerceantur. Mulierum ad placidum utique et suavem, sed energeticum et efficacem sui status apostolatatum. Viro-rum tandem ad totam vitam publicam christianis principiis instaurandam, sive agatur de vita culturali, scientifica, artium, literaturae, publicaeque opinionis, sive de legibus ferendis catholico dogmati

consentaneis, sive de morum publicorum integritate, sive de familiaris vitae sanctitate, sive de oeconomico ac sociali ordine, sive de classium ac nationum inter se pace et christiana concordia. Altissimum et omni comparatione maiorem hunc finem facile dixeris; parvum esse neque operae pretium: minime. Unius hominis conatu obtinendum desperaveris; congregatae et organisatae multitudinis acie effici posse: nequaquam infitutus eris.

Et sic Congregatio, etsi nunquam magna fecisset, etsi nunc demum nata esset, tamquam nostrorum temporum necessitati prorsus obsecundans nobis adamanda et totis viribus amplectenda apparet.

BREVIS CONSPECTUS HISTORIAE CONGREGATIONUM B. M. V. (1)

(Continuatio 2-da)

Congregatio haeresi obsistit.

Ex eorum numero, qui Congregationem Marianam extra Romam maximo cum studio promoverunt, *P. Franciscus Costerus*, eminuit. Docendi, scribendi, concionandi, gubernandi munere adeo excelluit, ut rei catholicae ac Societatis columna flagellumque Lutheranorum per provincias Rhenanas et Belgicas vocatus sit. Praeclara ei in Dei Matrem amor ac fiducia erant, quibus ut Congregationem Marianam ubique propagaret, prae ceteris adigebatur. Conscripsit etiam opuscula ad usum Congregationum, inter quae "Libellus Sodalitatis Beatae Mariae Virginis" anno 1586 editus eminuit. Venerationem Deiparae et Congregationem eius aptissima media esse in praefatione huius libelli dicit ad haereses reprimendas veramque fidem innovandam; ideoque professionem fidei a Concilio Tridentino praescriptam libro suo praefixit, quam ab omnibus Sodalibus in actu admissionis ad Congregationem recitari voluit. Qui mos hodieum in plerisque locis servatur (2).

Primam in Belgio Congregationem anno 1573 *Duaci* (Douai) instituit Costerus eamque postea Congregationi Romanae aggregandam curavit. Pia Sodalitas brevi magnarum mutationum causa inter discipulos fuit. Complures octavo quoque die ad sacramenta accedere coeperunt; fervor

(1) Emendandum in prima parte, pag. 30 linea 1 textus: loco "Die 3 Maii" lege: "Die 3 Maii 1556".

(2) *Delplace*, Histoire des Congrégations de la Sainte Vierge, 18 sqq.

in studiis et operibus caritatis nova incrementa sumpsit.

Ipse Costerus refert auctore Deo et favente Deipara magnum adolescentium numerum in Sodalitate formatorum utilissima servitia iam reddere incipere rei catholicae; complures ex eis sacerdotio et ordinibus religiosis dedisse nomen tantaque fama pietatis frui, ut ad Germaniam usque a multis similes Sodalitates exoptentur. Anno 1582 e variis classibus huius Collegii triginta Sodales Societati Iesu nomen dederunt; quadriennio post iterum triginta tres gratiam hanc petiverunt, inter quos aliqui sacerdotes erant et magistri artium. Sic devastatae per haeresim Ecclesiae ex Mariano Sodalitio novae vires succrescere coeperunt. Hoc tempore Collegium Duacense tribus iam Congregationibus gaudebat.

Costerus interim e Belgio *Coloniam* in Germania avocatus est, ut Collegio "Trium Coronarum" provideret. Ipso primo anno, quo Coloniae degebat, duas Sodalitates erexit, alteram SS. Corpori Christi, alteram Beatae Virgini sacram. Etiam huic Congregationi libellum edidit de officiis Sodalium et de modo zelum sacrum exercendi. Hoc primum Sodalium per Germaniam manuale iterum iterumque typis excudendum erat et variis linguis est redditum.

Sodales tam exemplo pietatis quam colloquiis religiosis atque operibus caritatis et misericordiae adeo excelebant, ut passim dicerentur magistrorum suorum sacerdotum zelum aemulari. Imo erant, qui restorationem et conservationem fidei catholicae totius urbis Coloniae prae ceteris Congregationi isti tribuerint. Quod negotium certe non erat leve ob violentissimos Lutheranorum impetus, obque scandalum gravissimum apostasiae archiepiscopi Gebhardi Truchsess.

Quamquam etiam alii ad haec efficienda praeclearam opem exemplo suo ferebant. Sic ipse Nuntius apostolicus Bartolomaeus *de Portia* Congregationi adscribi voluit.

Archiepiscopus apostata nihil intentatum reliquit, ut etiam clerum Coloniensem ad suam secum prodicionem raperet. Quod si evenisset, principes Germaniae protestantes certo sperabant maiorem partem Electorum Germaniae, i. e. quattuor ex septem, Imperatorem protestantem esse electuros, cum etiam archiepiscopum Moguntinum (Mainz) errori favere non immerito suspicarentur. Si hoc consilii praevaluisset, imperium Germaniae domui Austriae ereptum ac principi haeretico datum facile esset, cum incredibili religionis catholicae per totam fere Europam detrimento. Sed obstitit Con-

gregatio Mariana, cui multi etiam ex sacerdotum numero, ut adscriberentur, exorarunt (1).

Ex mille fere discipulis Collegii Coloniensis plerique et optimi in Sodalitates confluerunt, quarum quinque erant pro alumnis institutae. P. Costerus magno cum gaudio Romam scripsit : ex quo tempore Congregatio inter adolescentes efflourisset, tanta facilitate alumnos regi, ut omnes Praefecti ac magistri id mirarentur ; nec timore aut dira necessitate virtuti eos parere, sed disciplinae religiosae amore.

De prima Congregationum confoederatione.

Costero debet Congregatio primam inter diversas Congregationes *confoederationem* illam, quae etiam hodie tam multis arridet. Orta enim mox in aliis quoque Rhenanae ditionis Collegiis Sodalitate, Costerus Rectores Sodalitatum harum litteris missis ad id invitavit, ut Sodales suos piam quandam inter se unionem seu foedus sacrum inire iuberent. Sic Rectori Collegii Fuldensis, P. Oswaldo Redling, scripsit, quinque esse capita foederis, quod iam cum Congregationibus Trevirensi et Brugensi Sodales Colonienses pepigissent :

1. communionem precum et meritorum in vita et morte ;

2. libertatem accedendi ad aliam Sodalitatem, si quis domicilium suum in aliam urbem ex his quinque transtulisset ;

3. orationem pro omnibus communiter ubique faciendam in distributione Patronorum menstruorum ;

4. orationem et suffragia pro mortuis Sodalibus offerendo ab omnibus aliis, cum quis decessisset ;

5. relationes huc illuc mittendas quater singulis annis de rebus suae cuiusvis Congregationis, de laboribus coeptis et fructibus obtentis (2).

Trevirensis Collegium iam ab anno 1573 Sodalitatem quandam habuit, quae mox ad Congregationis Romanae formam adaptata est. Proposuerunt sibi iuvenes Sodales praeter consueta devotionis opera alios quoque urbis cives ad sacramenta sumenda invitare, blasphemias turpique colloctioni obniti, similia. Duo habet huius Collegii Congregatio quasi futurarum rerum praesagia. *Primo* quod iam anno 1577 tredecim e 106 fere Sodalibus arctius sese ad Eucharistiae cultum impense promovendum obligarunt, quo in foedere primum *sectionum* Congregationis germen iure suspicaberis. *Secundo* quod factis duabus Sodalium clas-

sibus, maiorum inquam natu et minorum, tertia adiecta est pro minimis anno 1603, cui nomen *Congregationis Angelicae* inditum (1). Universalior postea usus sanxit pueris infimae aetatis Sodalitia SS. Angelorum esse erigenda, quae Sodalitatis Mariana postea ineundae puerulis essent seminaria.

Congregatio in Galliam inducitur.

Parisiis Sodalitas ipsi Leunio primam originem debet. Initio in multa impedimenta pium opus offendit ; quibus vix superatis ab externis inimicis impeti coepit. Hic igitur primas persecutiones, divinarum rerum nobile pignus, Sodalitas experta est. Praepositus Provincialis Galliae, *P. Claudius Mathieu*, litteris ad Summum Pontificem Gregorium XIII datis anno 1575 queritur, quod rei catholicae perturbatores simul cum Societate Iesu etiam Congregationes Marianas nefasto ausu impetant. Professor quidam Universitatis Sorbonensis publice contra Congregationes calumnias spargebat. Sed nisus impii fervorem Sodalium tantum abest ut extinxerint, ut etiam magis magisque accenderint.

Praeclarum decus circa annum 1580 advenit Congregationi Parisiensi in Collegio "Clermont" institutae, cum adolescens nobilis, *Franciscus de Sales*, ei adscriptus est. Tantum ille in Sodalitate fecit proventum, ut mox summos in eo honores acquisierit, assistens ac postea praefectus iterato electus. Hic pietatem suam in B. Virginem excoluisse iuvenis innocentissimus credendus est, hic etiam zeli illius infatigabilis ardorem confovissse, quo dein tantos pro Ecclesia labores suscipere adactus est. Magistratus enim Congregationis non inane nomen tantum duxit, sed sibi commissam sensit Sodalium sibi subditorum spiritualem curam et impigre exercuit. Tantoque religionis studio sanctissimus Praefectus socios suos replevit, ut Henricus III rex Galliae, cum Collegium quondam inviseret et supplicantes ad Deiparam discipulos audisset, consolatus dixerit : "Hi certe non me infestabant, hi haeretici unquam erunt !"

Sed etiam adultioribus Congregatio Collegii brevi sese aperuit, opera praesertim *Patris Edmundi Augier*, cui Sodalitati ipse Rex patrocinabatur ac Cardinalis de Bourbon praesidebat.

Fructus Sodalitatum istarum non solum sacramentorum usus assiduus, redintegrati mores, multorum, qui haereticis opinionibus connivebant, ad meliorem frugem reductio, pacis inter inimicos conciliatio, pauperum, aegrorum, carcere detentorum

(1) *Delplace*, l. c. 38 sqq.

(2) *Kratz*, *Aus alter Zeit*... 28.

(1) *Kratz*, l. c. 37.

visitatio erant, sed etiam sacerdotalis et religiosae vitae reformatio. Teste quodam contemporaneo "vere dici potest domus religiosas Chartusianorum, Capuccinorum, Minimorum seminario Collegii Claramontani quasi reformatas esse... Ad hunc autem effectum obtinendum prae ceteris Congregationes Marianae dicti Collegii plurimum opis contulerunt, cui pia Sodalitati praeter magnum adolescentium numerum complures Praelati, doctores, consilarii, advocati, mercatoresque nomina sua inscripserunt. Exhortationes ibi ab eximiis theologis dari solent, plurimique conveniunt ad meditationes, poenitentias, confessiones, communionemque ibi faciendas. Ad devotiones istas facile homines attrahuntur ope etiam cantus sacri, quo ad missarum vesperarumque augenda sollemnia Patres utuntur dominicis festisque diebus; neque ipsi Reges: Carolus IX, Henricus III, Reginae, viri feminaeque principes, Episcopi, Curiaeque Parlamentaris Magistratus parvum sacellum magni Collegii celebrare taedio sibi vertunt" (1).

Difficultates, ut in rebus novis facile evenit, non solum ab externis hominibus, sed etiam a quibusdam Patribus Societatis initio provenerunt, quippe qui recens exortae Sodalitati diffiderent. Quod quidem etiam alibi accidit. Sic vir spectatissimus, Collegii Moguntini Rector, *P. Georgius Baader*, anno 1577 ad Praepositum Generalem scripsit, institutam multis in locis Sodalitatem esse in Collegiis, eaque bonos fructus dari, timendum tamen esse, ne plus oneris quam fructus ex eis Societati adveniret; cum v. g. qui Sodalibus occuparetur Pater adeo a Sodalibus adamaretur, ut illo absente vel alio migrante vix alium sibi Directorem imponi paterentur. Ob similes rationes Visitator *P. Balduinus Angelo* anno 1576 fere solvendam esse Sodalitatem Coloniae decrevit. Sed cum Rector et Provincialis rem Praeposito Generali clare perscripsissent, a consilio propositae dissolutionis omnino discessum est (2).

Congregatio totum orbem conquirit.

In *Italia* et *Hispania* Sodalitas simul fere cum Societate propagata est. *Neapoli* ipse *P. Aquaviva*, tum Collegii Neapolitani rector, Congregationem anno 1576 instituit. Huius Sodalitatis, quae postea Patrem Vincentium *Carrafa*, olim Romanae Primariae Sodalem zelosissimum, Directorem habuit, maxima pars fuit in vita christiana illius regionis instauranda. Alteram postea Sodalitatem opificum ibidem *S. Franciscus de Hieronymo* dirigebat,

quibus sanctus missionarius multum utebatur ad missiones sacras praeparandas, ita ut Sodales populari nomine mox "fratres sacrarum missionum" vocarentur (1). In *Hispania Cordubensis* et *Hispaniensis* Congregationes sub initio saeculi XVII inter florentissimas recensentur (2).

In Germaniam superiorem anno 1576 *P. Iacobus Rem* Sodalitatis usum primus invexit. Tirocinium suum ille Romae fecerat eodem fere tempore, quo Sodalitas Primaria primos virtutis fructus edere illic coepit. Ad regendos convictores theologos *Dilingam* missus, nihil sibi magis commendatum Sodalitio instituendo habuit. Quod brevi adeo crevit, ut in quattuor partes fuerit distribuendum. Duo coetus erant discipulorum, unus externorum, quartus religiosorum diversorum ordinum.

Dilingensium exemplum mox Collegium *Ingolstadiense* sequebatur. Congregationi huic praeluserat *B. Petrus Canisius*, qui piam inter theologiae studiosos associationem instituit. Canisius ingenti cum laetitia Sodalitatem Marianam excepit ac promovit, multaque in eius laudem ac defensionem scripsit, suum etiam sodalitium in Marianam Congregationem convertit (1577). Huic Sodalitati Ingolstadiensi postea eximii illi Bavariae Duces, atque Archidux Stiriae *Ferdinandus*, aliquando Ferdinandi II nomine Imperator futurus, sese devoverunt. Sic etiam Monachii (München) fundatae anno 1573 Congregationi viri principes, *Albertus V* et *Gulielmus V* adhaeserunt, catholici nominis in illis regionibus columnae firmissimae. Principum devotionem imitaturi complures e regni civitatisque proceribus sub labaro Mariano stipendia meriti sunt. *Maximilianus I* Bavariae Dux (Gulielmi V filius) omnium Congregationum Marianarum per Germaniam Praefectus Generalis honoris causa electus est.

Simili passu progrediebatur Congregatio in multis aliis Germaniae locis: In Würzburg, Augsburg, Regensburg (cuius loci Congregatio ininterrupto vigore ad nostra usque tempora pervenit), Mainz, Speyer, Münster etc. Ipse *B. Canisius* anno 1581 Friburgi in Helvetia Congregationis fundamenta iecit, qua vix erat instaurandae religioni catholicae praesidium in illa urbe fortius. Sed etiam aliis in ditionibus laetissima cepit incrementa Marianum Sodalitium. Sic de Congregatione *Leodiensi* (Liège) anno 1581 Episcopus Princeps *Ernestus de Bavaria Aquavivae* scribit, quod medias inter ruinas regio Belgica ab haeresi libera manserit, Sodalibus Leodiensibus essetribuendum.

(1) *Delplace*, l. c. 24 sq.

(2) *Kratz*, l. c. 33 sq.

(1) *Delplace*, l. c. 98 sqq.

(2) *Delplace*, l. c. 127 sqq.

Suas etiam Congregationes bene florentes habuerunt Collegia in *Bruges* et *Saint-Omer* in Belgio, *Pragae* in Bohemia (cui fundator *B. Edmundus Champion* erat anno 1575), *Pont-à-Mousson* in Lotharingia (fundator *P. Maldonatus* theologus): *Mediolani* Collegium Helvetorum Sancti Caroli Borromaei, qui magna cura Sodalitatem prosequabatur et speciales indulgentias ei a Summo Pontifice obtinuit (1); in Polonia, Hungaria etc.

Quando Sodalitas Mariana primo est a Sancta Sede sollemniter approbata, i. e. exeunte saeculo XVI, vix iam erant Societatis Iesu Collegia, quae sua Sodalitate caruerint.

De fervore primarum Congregationum.

Quanto autem fervore primarii hi Congregationum Sodales in sui sanctificationem et animarum salutem incubuerint, perlongum sit narrare. Pleni sunt istorum temporum Annales exemplorum insignis in omnimodam virtutem conatus. Ut alia praetereamus, anno 1577 peste infectis tanta cum oblivione sui et caritate Sodales *Duacenses* servierunt, ut ex eis sex vitam ipsam profuderint. *Oeniponte* (Innsbruck) Sodales, ut haereticis Deiparam impetentibus viam occluderent, superatis pusillanimatorum catholicorum timoribus, publice cantandarum Virginis litaniarum consuetudinem stabiliverunt. *Coloniae* pio theatro ita populum ad misericordiae amorem traxerunt, ut proceres urbis eo spectaculo moti 12 pauperes veste nova et prandiis donarint. *Treviris* variae Sodalitates diviserunt inter se dies Virgini festos, ut singulos singulae publicis sollemnitatibus ornarent, neve ullus Marianus dies suo splendore careret. *Hispani* (Sevilla) Sodalitas mercatorum curam gratuitam suscepit pauperum ac peregrinorum, arbitrosque constituit ad rixas in mercatura fraterne et sine tribunalibus componendas. *Neapoli* Sodales Mauros, Turcas, Aethiopes galeris mancipatos mitibus colloquiis ad baptismum traxerunt et instruxerunt ac postea pecunia soluta libertate donarunt. *Wirceburgi* (Würzburg) Sodales uno anno non minus quam 20 heterodoxos ad veram Ecclesiam reduxerunt, centenosque catholicos ad diluenda exomologeseos sacramento peccata civerunt. *Viennae* in Austria gubernatorem urbis, senatores, aliosque magistratus, ut publice symbolum fidei profiterentur, movebant. Peste *Avenione* (Avignon) in Gallia saeviente, cum Iesuitae 11 caritati vitam immolavissent, Sodales sese in eorum locum prosternebant. *Lugdunenses* aegrorum carceribusque detentorum miseriam magna omnium admiratione sublevabant (2). *(Tertia pars sequetur).*

DE CONGRESSU INTERNATIONALI Congregationum differendo.

Quid eius loco substituendum sit.

Notavimus nuper breviter, difficultates quasdam obortas esse, quibus impediremur, quominus Congressum eo modo, qui in votis erat, Romae anno sequenti institueremus. Propius enim tempora consideranti timendum videbatur, ne Congressus noster quasi obrueretur, cum tam multi congressus anno illo iubilaei essent conventuri. Ipsa habitatio Romae difficillima pro maiore simul multitudine esset. Praeterea Congressus iste non adeo externum splendorem ac sollemnitatem quaerere deberet, quo etiam facile aliqui ad minus rectam Congregationum considerationem inducerentur, quam potius deliberationi seriae ac discussionibus operam dare; quae tamen ob diversitatem linguarum vix communiter fieri possent. Si ve o unaquaeque natio suos conventus separatim ageret: iam non erit unus congressus et cur tum Romam simul omnes convenimus?

Habebit utique utilitatem congressus talis deliberativus, etiam non obstante diversitate linguarum; sed solum postquam in singulis nationibus altius iam fundamentum posuit Congregatio, estque ubique bene instituta. Tum unitati solum maiori consulendum erit tali congressu, non ipsa fundamenta firmanda.

Neque hodie sincere dici potest, Congregationes nostras ubique eam condicionem attingisse, quae par esset; multa inter ipsos Directores, eaque satis elementaria, controuertuntur; ipsa notio genuina et utilitas propria Congregationum non satis omnibus planae sunt; suntque magnae nationes catholicae, variis operibus piis ornatae, quae Congregationes Marianas nunc demum post persecutiones et externas difficultates instaurare coeperunt. Melius igitur videtur solidiora prius fundamenta ubique iacere, quam ad recognoscendos sollemniter fructus operis nostri nimis cito procedere.

Utique verum est vigorem ipsum et restaurationem evolutionemque Congregationum congressibus posse iuari. Sed imprimis congressibus regionalibus et nationalibus hoc obtinetur. Ibi enim melius res tractari possunt, ubi et lingua communis est et similis rerum ac difficultatum superandarum condicio. Quare iterum iterumque rogare velimus NN, praesertim Secretarios ac Promotores provinciales, ut eiusmodi congressibus nationalibus, sive Directorum sive etiam Sodalium, evolvendae vitae Congregationum utilissimam operam navare velint.

Loco tamen Congressus internationalis aliam rem proponere visum est: *peregrinationes nationales Congreganistarum* eiusdem territorii in Urbem Romam. Simile quid Congregationes virorum Hispaniae anno elapso fecerunt, cum optimo fructu et magna consolatione tam ipsorum peregrinantium, quam A. R. Patris Nostri et ipsius Summi Pontificis, ad quem accesserant. A. R. P. N. libenter concedet facultatem Romam veniendi aliquibus Directoribus, qui singulas illas peregrinationes Sodalium nationales, Praeposito Provinciae annuente, anno sacro Romam deducturi sunt. Nos autem curabimus hic Ro-

(1) *Delplace*, l. c. 51 sqq.

(2) *Delplace*, l. c. 52 sqq., 99.

mae, ut singulae peregrinationes nationales Sodalitatum hospitaliter in Urbe excipiantur, ad Summum Pontificem accedere possint, piam aliquam sollemnitatem apud Primam Primariam cum allocutione in sua cuiusque lingua (quantum fieri poterit) habeant atque ut cum gaudio et utilitate ex peregrinatione redeant. Fortasse etiam reductiones pretiorum in viis ferreis obtineri poterunt.

Sic id quoque iucundius eveniet, ut si qui sive congressui Missionum exterarum, sive aliis istius anni sollemnitatibus interesse voluerint, tempus suae peregrinationi aptius et convenientius libere eligere possint.

Rogamus igitur PP., ut rem perpendant, invitationem nostram acceptent, nobisque suo tempore nuntient, quando venire velint.

QUAESTIONES PRACTICAE

De relatione Congregationis ad Associationes

alias iuventutis duae opiniones ex litteris advenientibus exsurgunt sibi oppositae. Alii id urgent, ut Congregatio inter adolescentes quasi fundamentum sit aliarum associationum, neque quisquam in has assumatur, nisi simul Congregationis sit Sodalis. Secus enim associationes istas non esse satis spiritu religioso afflatas, Congregationem vero tamquam operationis externae ignaram a multis relinqui et despici. Alii e contra aiunt, non Congregationem, sed circulos associationum esse primum gradum selectionis, Congregationem autem secundum; ita ut ex circulis ii ad Congregationem ascendant, qui tam pietate quam zelo operoso excelluerint. Prioris opinionis sequaces Directorem Congregationis eundem esse volunt ac moderatorum circulorum, vel certe hunc illi quodammodo subiectum; alterius opinionis fautores malunt dirigi utrumque coetum satis independentem inter se, quod circulis saepe ii adolescentes melius praesint, qui non sunt congregati; quodve odium quoddam Congregationi paretur, si quasi patrocinari reliquis operibus Sodalitas velit.

Videmur his controversiis confirmari in nostra opinione (numero 2 A.O. proposita): Congregationem *moraliter* eminere debere inter alia opera, non autem *iuridice*; illa optimum quemque inter iuvenes nostros formari, ut apti sint etiam ad alia opera promovenda et fovenda sive tamquam duces, sive tamquam simplices milites. Director Congregationis Sodales suos interius formare conetur; aliorum vero operum Moderatores fructum quam maximum ex bonis illis elementis, quae Sodalitate efformata sunt, capere satagant. Habeant plus decoris fortasse opera alia, plus meriti Congregatio.

"Perseverantia" a non perseverando. Optime scribit P. P. d'A.: Vix maiorem difficultatem video in labore Collegiorum nostrorum circa Congregationes, quam *inconstantiam* Sodalium illam, quae ex inconstantia ipsarum Sodalitatum oritur. Quantus labor in Congregationibus Collegiorum! Et tamen Sodalium multitudo, vixdum e Collegiis egressa, magnam partem etiam e manibus nostris ac Sodalitatis excidit; non enim invenit

Sodalitates satis bene cultas extra Collegia, vel si invenit, nescire videtur obligationem suam sollemniter susceptum iis adhaerendi, quocumque terrarum sorte disiecti fuerint. Invenit forte alias associationes egressa e Collegiis iuventus, sed non ubique Congregationem, neque alias tales, quae spiritus fervorem prae ceteris prosequantur, quo tamen egent et cui anhelant plerique nostri Sodales etiam postquam studia Collegii finiverunt.

Adducuntur utique in actu admissionis Sodales adolescentes, ut sollemniter polliceantur, se *in sempiternum* perseveraturos esse in officiis Congregationis; sed heu perseverantia ista apud plurimos adeo inconstans est, ut verius fere pollicendum fuerit, se non *in sempiternum*, sed solum per breve tempus fideliter expleturos esse, quae B. Virgini promiserint. "Sempiternum" enim, quod solum usque ad exitum ex Collegio durat, ridiculum est.

Quare si non solum scholae, sed etiam vitae parare Sodales nostros in Collegiis volumus, curandum omnino est, ut iuvenes etiam e Collegiis exeuntes semper Sodales esse possint et velint, pleno sensu vocabuli.

Quanta etiam vi res catholica eo privat, quod eos, quos tanto labore per annos 6 vel 8 excoluimus, etiam postea fovere et in officiis Sodalitatis exercere omitimus!

Omnino igitur suadendum est:

1. ut ubique, sed praesertim in urbibus maioribus, ubi iuvenes altioribus studiis operam dant, Sodalitates erigantur;

2. ut omnes Sodales, etiam natu minimi, ubi primum ad Sodalitatem admittuntur, bene edoceantur et intelligant, Congregationem non esse rem ad tempus Collegii coarctatam, sed sempiternam, per totum vitae cursum profitendam; quare

3. Sodali officium incumbere, ubi ad aliud domicilium transierit, diligenter inquirendi, an illo loco Congregatio ipsius conditioni conveniens inveniat;

4. si ita: debere eum accedere ad Directorem et rogare, ut Congregationi isti assistere sibi liceat;

5. si autem talis Congregatio illo loco non inveniat, Sodalium nihilominus debere pergere exercitationes Sodalitatis privatim peragere et ad id adniti, ut Congregatio illo quoque loco erigatur;

6. Sodalium, si iterum mutaverit domicilium et in locum advenerit, ubi Congregatio existit: debere ex promissione sua ad illam accedere, etiamsi aliquo tempore sine Congregatione vixerit;

7. Secretariis vel magis Directoribus Congregationum incumbere officium, attentione sua prosequendi singulos Sodales ex Collegio discedentes atque commendare eos Secretario illius loci, ubi novum domicilium Sodalium advena fixerit.

Dixerit fortasse quispiam: multos tamen etiam sic non perseveraturos. Sit ita; fragilitas enim humana tanta est. Sed etsi aliqui desides futuri sint et desertores, alii certe iuvenes bonae voluntatis constantes erunt. Hos autem sibi vel vento relinquere iniquius sit.

Dixerit iterum quispiam: non haberi ubique Congregationes extra Collegia, deesse etiam sacerdotes aptos qui Directorum munere fungantur. Sed eo magis curandum, ut sint, et formentur tales sacerdotes et erigantur Con-

gregationes. Necessitas creat organa. Si ipsi iuvenes, mature admoniti, sacerdotes rogaverint, ut Congregationem erigant et dirigant, facilius erunt, qui tam grato labori humeros submissuri sint.

Ubi primum iuvenum nostrorum in vitam externam transeuntium maiorem sollertiam habebimus, fructus seminarum in Collegiis sparsorum multum augebuntur, neque iuvenum "in sempiternum" promissa perseverantia in ipso egressu e manibus nostris scopulo lethali illidet, neque mundus plenus erit Sodalium pensione (ut dicunt) donatorum.

Mane aut vespere? Quaestio, utro tempore: an mane, an vespere conventus hebdomadales Congregationis faciendi sint, per se parvi momenti esse videtur; accuratius tamen rem inspicienti non eget utilitate practica. In quibusdam regionibus conventus ordinarii Congregationis fere semper vespere habentur, in aliis regionibus fere semper mane cum missa (et communione). Hanc alteram consuetudinem regula 8 P. Wernz prae oculis habere videtur, neque tamen quidquam de re praescribitur.

Laudabilis consuetudo cuiusvis regionis iuste retinetur, sed si res in abstracto consideratur, rationes meliores adesse videntur pro conventu vespertino, praesertim in maioribus urbibus.

Prima et maxima ratio ea est, quod conventus vespertinus aptior videtur ad ea quoque negotia quiete et cum otio peragenda, quae praeter exercitia pietatis Congregationi incumbunt. Mane enim, ubi missa habetur et communio, tota attentio in has convertitur, idque iuste omnino; sed tum alia praeterea negotia perficere nec tempus, nec vires suppetunt. Il qui missam devote audiverunt et concionem, sacramque communionem acceperunt, ieiunio servato, vix longius retinentur ad consultationes faciendas et ad tractandum familiariter inter se de rebus apostolicis agendis. Solent alicubi conventus mane fieri, reiectis consultationibus et sectionum conferentiis ad aliud tempus. Sed tum nimium postulari a Sodalibus videtur. Adde, quod multi hodierni homines nescio qua de causa vespere communiter alacrius ad conventus et consultationes se accingunt, quam mane. Etiam familiaris inter Sodales usus vespere facilius fovetur, quam mane post vel ante missam. Ubi Sodales mane conveniunt, saepe prae festinatione vix salutem sibi dicunt et ne cognoscunt quidem alius alium.

Altera ratio, saltem ubi conventus die dominico aguntur, ea est, quod sic facile homines optimi ab ipsis templis publicoque culto divino abstrahuntur, ut in abdito quodam sacello ea pietatis exercitia obeant, quae melius et ad aedificationem utilius in templo ac ritu publico obirent. Ratio haec minus fortasse urget in regionibus pure catholicis et in adimplendis obligationibus christianis ferventibus; quamquam etiam ex talibus regionibus querelae audiuntur, indignari parochos, quod lectissimi catholici privatim ad missam coeant, cultusque publici dominicalis splendorem absentia sua minuant.

Ubi vero vita catholica languet, omnino intolerabile apparet, Sodales renunciare occasionem optimae bonum exemplum dandi. Quare his certe in locis praestat con-

ventum ad vesperum cuiuslibet diei per hebdomadam indicare et Sodales cohortari, ut die dominica publice ad sacrum (et communionem) accedant. Etiam communionem generalem Sodalium melius est publice in templo instituere ad exemplum dandum et sollemnitatem religiosam in templo augendam.

Tertio ipsorum etiam sacerdotum penuria attendenda est. In maiorum urbium suburbanis saepe ne unica quidem missa die dominica ubique habetur; in templis sacerdotes vix sufficiunt ad omnium, qui confiteri volunt, confessiones audiendas; nonne melius est in talibus locis sacerdotes populum curare potius, quam in abscondito sacello paucis Sodalibus operam dare?

Ceterum adiuncta loci et temporis ubique consideranda sunt nec generalis norma rigide statuenda. Tamen ceteris paribus nobis conventus vespertini (apud mulieres: pomeridiani) matutinis praeferendi videntur.

Uti figura docet. Scripsimus apostolatu moderno adeo saepe opprimi sacerdotes, ut nisi viros laicos ad suscipienda et dirigenda opera quaedam sibi adsociant, nequaquam omnibus laboribus implendis pares sint; indeque Congregationis necessitatem ad apostolos laicos formandos probavimus.

Eodem tempore Pater quidam (*R. de N.*), qui plurimos sacerdotes saeculares excolit, haec nobis scripsit:

"Vera calamitas est pro multis sacerdotibus cleri saecularis modus, quo associationes diversas dirigunt. Multi bis, ter, quater in hebdomada vespere in associationibus et circulis (e. g. operariorum) usque ad horam 11, imo fere ad mediam noctem occupantur. Media nocte decumbunt, hora autem, 5, 5 1/2 vel 6 iam missam dicere debent. Sic meditationi, praeparationi ad missam, examini vespertino renunciant, idque habitualiter. Associationes illae omnino necessariae sunt, neque alio tempore quam serotinis horis cogi possunt. Sed hoc modo agendi ipsi sacerdotes quoad spiritum prorsus exhauriuntur, imo etiam quoad vires corporis. Unicum remedium est, ut viri laici eorum loco in illis conventibus suppleantur. Sed non qualescumque, verum qui et spiritus fervore et agendarum rerum consuetudine et scientia emineant atque tantam sibi auctoritatem conciliaverint, ut alios dirigere facile possint. Ad hunc finem praeter Congregationem viam cognosco nullam".

Uti figura docet, recte scripsimus.

De Congregationibus Seminaristarum. Quaerit Pater quidam:

1. Exercitia *religiosa* (Missa, Communio, Rosarium, meditatio, lectio pia, etc.) communia omnibus alumnis huius Seminarium iam sunt valde frequentia et longa, unde impossibile videtur in hoc genere alia addi specialia pro seminaristis congregatis. Immo si adderentur, etiam haec nova religiosa exercitia brevi evaderent omnibus communia. Congregatio quidem bis in mense suos habet plenarios conventus in aula quadam scholarum sive pro instructione P. Directoris sive pro collationibus ab ipsis congregatis legendis; sed huiusmodi conventus non videntur valere *pro indulgentiis lucrandis*.

Sufficiuntne ad hunc scopum exercitia illa religiosa

toti Seminario communia? Vel est aliquid (et quid?) illis inserendum saltem ad memoriam Congregatorum excitandam? (N. B. Congregatio erecta est in sacello ipsius Seminarii).

2. Diebus festis Seminaristae omnes Sacro assistunt superpelliceo induti; licetne tunc congregatis numisma B. M. V. desuper deferre? Liturgistae videntur respondere negative.

3. Suntne libri apti de Congregationibus seminaristarum vel etiam sacerdotum tractantes?

Respondendum videtur:

Ad 1. In Congregationibus Seminaristarum quoad conventus duo sunt concilianda: a) cum iam satis multa exercitia pietatis ipso ordine diurno Seminarii praescripta sint, speciales conventus et actus consueti devotionis, uti in aliis Congregationibus fiunt, in tali loco fieri non debent; b) tamen aliquos conventus fieri oportet, eosque ad pietatem Marianam excitandam aptos, non solum ad indulgentias lucrandas, sed etiam quia sine conventibus vita organica Sodalitatis exerceri vix potest. Bene autem haec duo conciliantur, si bis (vel quater) in mense Sodales conveniunt et sive ipsi de rebus ad pietatem et apostolatam spectantes agunt, sive practicum aliquam et brevissimam allocutionem Directoris audiunt. Totius rei in tali Congregatione cardo et finis ille est, ut Sodales exercitia consueta Seminarii ac studia ex amore B. M. V. cum peculiari fervore obeant, seque in apostolatu, quantum possunt, exerceant. Itaque in casu allato videtur conventus ille, ut describitur, sufficere, etiam pro indulgentiis, dummodo collationes illae sint vere exercitationes Congregationis, et saltem brevissima oratio vel cantus Marianus (Salve Regina) addatur his conventibus. Speciales devotiones inserere non est necesse, nisi forte ad diem festum Congregationis specialius obeundam.

Ad indulgentias Congregationis lucrandas per se satis sunt conventus altera quaque hebdomada habiti (1). Regulis tamen generatim conventus hebdomadales commendantur. (Reg. 5).

Ad 2. Liturgistae, quos consulimus, licitum esse aiunt numisma imponi superpelliceo in tali casu (2).

Alia quaestio est, num expediat inter seminaristas signis distinctivis externis uti. Res a prudenti Directoris iudicio pendeat. Per se enim, cum principium selectionis suo utique modo etiam apud seminaristas, praesertim iuniores, utile sit, etiam signa distinctiva Congregationis adhibere bonum est; sed aliquibus locis non placebit seminarii Directoribus, ut Sodales tali signo externo ab aliis distinguantur.

Ad 3. De Congregationibus Sacerdotum et Seminaristarum haec opuscula prostant:

(1) Cfr. *Mullan*, *The Sodality etc.*, n. 371.

(2) Proposui professori liturgiae sacrae in Universitate Gregoriana quaestiones sequentes:

1. Estne licitum Seminaristis Congregationi Mar. adscriptis, cum ut tales ad Communionem generalem accedunt, numisma superpelliceo affixum portare?

2. Licetne item Directori, cum novos Sodales admittit vel benedictionem cum ss. Sacramento dat, numisma et vittulam Congregationis stolae aut superpelliceo imponere?

3. Ubi iisdem numismatis utuntur in successivis admissionibus, debentne haec numismata semper de novo benedici?

Responsum vero est: ad 1. *affirmative*, ad 2. et 3. *negative*.

Estatutos de la Congregación Sacerdotal de Valencia, 1912, Valencia.

Manual de la Congregación Mariana del Seminario Menor de Carrión de los Condes, 1922, Comillas.

Marianische Priesterkongregationen. Ihre Einrichtung und ihre Bedeutung. "Verlag Fahne Mariens" Wien IX, 1, Lustkandelgasse 41.

H. Heitger S. J.: Bedeutung und Aufgaben von Theologenkongregationen, 1915 (ibidem).

Dr. Franz Hilber: Die Marianischen Theologenkongregationen, 1910 (ibidem).

Sitne Congregatio Mariana "confraternitas"?

De hac quaestione in *Academia Mariana Scholasticorum Valkenburgensi* Fr. H. Koffler disseruit. Ostendit ad essentiam confraternitatum pertinere ex CIC, ut per modum organici corporis sint institutae; hunc terminum technicum novo Codice propius non explicari; standum ergo esse (ex can. 6, § 2 et 3) sensui huius termini ab antiquo iure determinato. Iam vero antiqua iuris terminologia ea unio solum dicitur "per modum organici corporis" esse constituta, cuius regendae ius est penes magistratus et officiales ab ipsis Sodalibus electos, idque ita, ut omnia ista iura et officia ab Ecclesia ipsa stricte sint definita. In Mariana vero Congregatione adsunt utique officia et magistratus, sed nequaquam a Sodalibus ipsis iure proprio eliguntur, cum directio Sodalitatis Marianae omnino penes Directorem sit, quod patet tum ex documentis pontificiis (cfr. *Mullan*, n. 536, 582, 1119 sqq.), tum ex regulis Patris Wernz (Reg. 16). Quare Congregatio Mariana nullatenus dicenda est confraternitas sensu Codicis, sed simpliciter "pia unio"; quae tamen id commune habet cum confraternitatibus, ut ad eius erectionem non tantum licentia Episcopi (praeter templa et domus nostras) opus est, sed erectio a solo Episcopo fieri valide potest.

Definitio Congregationis a P. I. P. haec profertur:

"Congregatio Mariana est pia unio hominum sub patrocinio B. M. V. constituta, ad amorem erga B. Virginem quam maxime filialem in eis fovendum, eiusque ope suam aliorumque salutem ac perfectionem serio curandam et Ecclesiam catholicam strenue contra inimicos eius defendendam". P. C. B. hanc definitionem proponit: "Congregatio Mariana est associatio, quae in singulis vitae statibus selectum coetum efformat et aptis exercitationibus conducit ad cultum et servitium B. Virginis tum in sanctificatione sui, tum in salute animarum promovenda".

A.: Congregatio mihi non placet. Non dedit mihi bonos fructus. Alia opera tentabo.

B.: Numquid certus es, Congregationem tuam per se esse ad fructus ferendos ineptem, nec solum quia non bene eam regis?

CHRONICA

Praga (Bohemia). – Scribit nobis quidam P. Director: “Commissas habeo 3 Congregationes B. M. V., quae hisce in circumstantiis mihi videntur pertinere ad eas, quae sunt momenti maximi. *Congregatio academicorum* constat plus quam 40 officialibus rei publicae supremi gradus et condicionis, qui influxum habent singuli in permultos. His adnumerantur aliqui studiosi in universitate, qui omnes (nisi aliquis sit omnino legitime impeditus) quavis feria VI. conveniunt, recitant (latino sermone) Vesperas off. B. M. V. (hunc morem, hoc anno introduximus et fateor, me nunquam vidisse vel sacerdotes tanta pietate Deo persolvere laudes); sequitur allocutio et benedictio cum SS. Sacramento; dominica autem II^a cuiusvis mensis omnes simul ad sacram mensam accedunt, quamvis utique aliqui communicent quotidie. Hi viri selecti (adest v. c. “praeses” omnium tribunalium et iudicum totius Bohemiae etc.) insuper in aliis coetibus catholicis laborant strenue, sunt praesides, secretarii etc. RR. Vicarius apostolicus castrensi clero praefectus ardentius desiderat, ut huic Congregationi adscribantur etiam officiales militares sufficienter eruditi.

Alia, quae mihi commissae est *Congregatio B. M. V. virorum et iuvenum*, officialibus destinata minoris influxus, civibus, mercatoribus etc. numerat plus quam 200 Sodales, quorum 160 tantum Pragma degunt, qui et ipsi in coetibus catholicis caritatis etc. strenue laborant. Initio anni introducta est in hanc Congregationem per modum apostolatus consuetudo, ut quavis I^a dominica mensis habeant hi Sodales suam communionem generalem in alia semper ecclesia parochiali urbis, ad quam alii virorum et iuvenum coetus catholici invitantur et omnes alii viri et iuvenes schedis in omnibus ecclesiis affixis de re commonefiunt. Speramus, hoc genus apostolatus non fore sine fructu in vita urbis religiosa. Parochi maximo afficiuntur gaudio et ipse RR. Nuntius Apostolicus ait, ob hunc apostolatum s. communionis hanc Congregationem ipsi esse coetum totius urbis carissimum.

Etiam Congregatio mea tertia non parum confert ad vitam vere catholicam fovendam. Sodales institutrices complectitur: 49 in urbe ipsa et 63 extra urbem. Ludimagistrae, quae Pragma degunt, cum Sodalibus aliarum urbium commercium litterarum diligenter foveant. Non solum ipsae perfectioni student, sed etiam exemplo sunt multis, immo Sodalitas parvulorum in ecclesia nostra et similia opera pia sine Congregatione ludimagistrarum vix esse possent. Festo Nativitatis Domini plus 50 parvuli per hanc Sodalitatem vestibus etc. sunt donati ita, ut res utiles pretii fere 300 Coronarum Cechoslovacarum singuli acceperint. Maxima autem vis Sodalitatis huius sita esse videtur in momento paedagogico. Cum enim religio catholica e scholis exulare cogatur et educatio ut aiunt “ethica” ludimagistris sit commissae, ab his pendet, quo sensu hanc disciplinam tradere velint. Qua de causa in Sodalitate hac quavis quarta feria II. mensis vespere discussionem coepimus de libris, qui quam plurimi “adiu-

mento” magistrorum in hac disciplina in lucem prodeunt. Hic propositis genuinis principiis catholicis, quae eis adversantia in libris istis iuveniuntur, ab ipsis Sodalibus exploduntur. Circulus iste huius Congregationis hoc anno praecipue videtur attrahere novas Sodales; quae magno cum fervore coetum istum invisunt. Sunt, quae usque ad horam 5 p. m. in suburbibus, e.g. Vetro-Boleslaviae in schola occupentur, h. 7 vero Pragmae coetui Congregationis intersint, et h. 9/14 iterum Vetro-Boleslaviam redeant; immo veniunt et aliae ludimagistrae urbis, quae Sodales non sunt.”

W. D.

Chota Nagpore (Bengale, India).

Congressus Congregationum Marianarum in Missione Chota Nagpore habitus est ante diem Immaculae Conceptionis sacrum anni elapsi; eratque eius rei documentum, quod Congregatio etiam in missionibus gentium summopere apta est ad apostolos laicos excitandos et formandos. Delegati ex omnibus fere districtibus advenierunt: 227 viri iuvenesque, 208 mulieres et puellae.

Feminae in conventu Ursularum congregatae sunt et auditis instructionibus a duobus sacerdotibus propositis, de modo apostolatus exercendi deliberabant. Duos fines sibi maxime praestiterunt: curandi aegrotos et inducendi familias ad preces communiter fundendas.

Apud viros primum Pater quidam naturam Congregationis enucleavit et Pii X effatum commentatus est: nihil hodie tantopere esse necessarium, quam ut sacerdotibus apostoli laici ubique succurrerent. Duo Sodales postea de vita familiarum christiana, de instruendis illis qui religionem ignorarent, deque necessitate studiorum altiorum dixerunt.

Postridie re omnino practica et utilitatem et iucunditatem congressus auxerunt. Ex singulis enim districtibus singuli Sodales exposuerunt, quid Sodales in apostolatus campo laboravissent, quoque modo consilia ultimo congressu capta executioni mandassent. Plus mille pagani opera Sodalium ad baptismum suscipiendum adducti sunt, alii ad s. confessionem ac communionem praeparati. Scholis serotinis doctrina christiana pueris rudibusque explicabatur; festis paganis sollemnitates christianae sunt substitutae; ebrietatibus obviam itum; moribundis religionis solatia oblata; sacella refecta et ornata; diei dominicae consecratio promota, similia. Quaecumque igitur pia opera Missionarii nostri sive susceperunt sive in votis habuerunt, ad ea praestanda ac promovenda coetus Mariani collatis in unum viribus strenue adnisi sunt.

Coronidis instar Patres insolitum prorsus indigenis spectaculum praebuerunt, sacri inquam cinematographi, quod miraculum bonis illis Indis novum omnino et inauditum evenit. Vita Christi Domini mobilibus imaginibus producta oculos stupefactae multitudinis delectavit simul et mentes recreavit. Novis igitur et fervore et spirituali gaudio affecti Sodales a congressu in suam quisque laboris provinciam redierunt.

Mirum profecto esset, si in regionibus cultioribus Congregationi diffideremus, quae inter ipsos etiam neophytos tam laetos fert fructus organisati apostolatus laici.

NUNTII MINORES

Vienna (Austria). Superior Residentiae haec scribit: "Multum occupamur Congregationibus Marianis, quae tamen nostra opinione non afferunt fructum plenum qui sperari ex eis possit, si solum pietatis exercitia in hebdomadario conventu absolvuntur. Urgemus igitur nunc omnes praesertim inter viros, ut Circuli et conventus extra ecclesiam fiant, ubi inter se Sodales colloquantur et consilia ineant, quid agere possint. Die 10 Febr. habuimus conventum sollemniorem, quem primo solum pro 11 Congregationibus nostrae ecclesiae convocavimus; casu quodam etiam omnes aliae 18 Congregationes huius primi districtus accesserunt. Thema discussionis huius communis hoc fuit: habeantne Congregationes Marianaе valorem modernis quoque temporibus. Quia hoc a multis, etiam sacerdotibus negatur.

"Sodales nostri fratribus in Germania egentibus nuper plus quam 4.000.000 cor. miserunt (1); insuper hostias missarum et nutrimenta miserunt et mittunt".

Hispania. P. Marianus *Clavell*, Academiae Marianaе Scholasticorum NN. Barcinone (Sarrià) Director, a suo R. P. Provinciali in varias urbes suae provinciae missus est, ut Congregationes Marianas a NN. directas inviseret.

Linz a. D. (Austria. — P. Ios. Mich. Knell petit, ut Directoribus NN., qui Sodalitatibus iuventutis praesunt, haec nunciemus: "Congregationes iuventutis, quae in Seminario nostro Linciensi vigent, Missionum iuvandarum gratia signa postalia colligunt. Grate omnino acciperent, si aliae Congregationes diversarum gentium signa postalia eis mitterent suae cuiusque nationis. Praesertim collectiones integrae (sive iam usu adhibitae, sive novae) multum nos delectarent. Vice autem versa paratae sunt etiam ipsae similia signa postalia Austriae et nationum finitimarum illis mittere, qui id desideraverint. Inscriptio haec est: Missionsbund, Kolleg Freinberg bei Linz a. D., Austria". — Res parva esse videtur, sed utilis et minimo negotio constans.

(1) Eandem pecuniae quantitatem Sodales Szegedini in Hungaria pauperibus urbis distribuerunt, quamvis etiam ipsi pauperes.

A.: Ego solos discipulos accepto in Sodalitatem qui primas notas in schola retulerunt.

B.: Etiam si nullo labore illas retulerunt, ingenio felices? Et mediocres ingenio reiciis, etsi diligentes et fervidi sint?

* *

A.: Non habeo tempus, ut quavis hebdomada praedicationem pro Sodalitate parem.

B.: Neque opus est praedicatione, sed allocutione simplici, practica, paterna, de rebus obvis.

* *

A.: Sacellum meum tam neglectum est, ut Sodales eo nequaquam attrahantur.

B.: Sed quis te impedit, quin per ipsos Sodales sacellum melius ornari cures?

LIBRI NOVI

JAC. J. ZEIJ S. I.: **Korte Overwegingen voor Maria-Congreganisten.** Eerste Halfjaar. G. Mosmans Zoon, 's Hertogenbosch.

Meditationes et considerationes breves Sodalibus Partheniis adaptatas libello hoc exhibet P. Zeij, regulam 34 Congregationis prae oculis habens: a Sodalibus quartam saltem horae partem cotidie orationi mentali consecrandam esse. Libello P. Iac. Mulden praefatus est. Singulae meditationes binas pagellas occupant.

J. ROUSSEAU S. J.: **Memento du Congréganiste.** Les Nouvelles Règles publiées à Rome en 1910. Troisième édition. Apostolat de la Prière, 9 rue Montplaisir, Toulouse. L'exemplaire 0 fr. 60; les 10 exemplaires 4 fr. 50.

TELEPHONIUM EDITORIS

Nomina Patrum, quibus A. O. mittitur, adhuc semper *singulis exemplaribus* inscripsimus. Hoc tamen perpetuo repetere superfluum videtur. Itaque rogamus RR. PP. Superiores domorum, ut eos, qui folia et epistolas distribuere per domos solent, monere velint, ut nomina Patrum, quibus exemplaria distribuenda sunt, *sibi ipsi schedula adnotent* et sequentes numeros, etsi nomina singula a nobis non amplius foliis inscribantur, eis, ad quos pertinet, distribuant.

De "obolis". Ad expensas Secretariatus nostri et praesertim ephemeridis utcumque sublevandas grati accepimus, quos singuli miserunt, obolos, et grati accipimus, quos missuri sunt. Via optima pecuniam mittendi est "cheque", quod praestat supra bancam *suae* cuiusque urbis signare et in *suo* genere pecuniae, non in pecunia italiana, neque supra aliquam bancam Romanam. Grati accipimus etiam obolos spirituales: articulos inquam de vita Congregationum tractantes.

P. F. C. Ephemeris Directoribus Congregationum sermone anglico destinata nondum habetur. Sed libri adsumt, e. g. a P. Mullan et a P. Garesché conscripti.

P. I. B. Quaestionibus R. V. responsum datur in nota adiecta ad calcem articuli de Congregationibus Seminaristarum tractantis.

P. H. M. Cum aggregatio petitur, semper mittenda sunt Romam: *genus* Sodalitatis (num viri, virgines etc.), *tituli* Sodalitatis, *locus* et *dioecesis*, ubi Congregatio erigitur.

Epistolae, relationes, quaestiones etc. ad Secretariatum Generalem Congregationum *qualibet lingua notiore* mitti possunt. Inscriptio est: *Via degli Astalli, 16. Roma* (17).

Editor: *Adalbertus Bangha S. I.*

Superiorum permissu.

Romae - Ex Typographia Campitelli - Via Tribuna di Campitelli, 24